

EL

MAGAZÍN

Núm. 240

Divendres, 2 de setembre de 2022

TECNOLOGIA ■

La revolució digital i la
síndrome postvacacional

RELATS ■

'Ombres xineses', de Teresa
Martí, primer premi del
Concurs de Narrativa Curta

CUINA ■

'Wraps' de salmó i tomàquets
farcits de carn

JAUME BARRULL CASTELLVÍ

ARNAU VILARÓ

**"A 'Alcarràs', la història ens demanava
que la féssim amb actors naturals**

ENTREVISTA

ARNAU
VILARÓ

Passegem amb l'Arnau Vilaró, coguionista d'Alcarràs', pel seu poble, Bellvís (Pla d'Urgell) amb la intenció de retratar-lo en algun dels escenaris de la pel·lícula de Carla Simón. La poca gent que ens creuem l'atura, el saluda i el felicita. Convertit d'un dia per l'altre en el fill pròdig, Vilaró encara està paint encara el fet d'haver guanyat l'Os d'Or a la darrera edició del Festival Internacional de Cinema de Berlín i, ara, haver començat un possible camí a l'Oscar. Llicenciat en Comunicació Audiovisual, és professor d'estudis fílmics a la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) i especialista en història i estètica del cinema francès. És autor de l'assaig 'La carícia del cine' (Shangrila) sobre el moviment de la Nouvelle Vague.

Text i fotos: Jaume Barrull Castellví

Carla Simón li va proposar escriure *Alcarràs* a mitges perquè són amics, però també perquè ell és de Bellvís (Pla d'Urgell). Fins a quin punt hi ha la seua pròpia vida en les desventures de la família Solé?

Ella volia fer una pel·lícula sobre la darrera collita d'una família que ha de deixar les terres. La Carla partia d'anècdotes i records, i també del que li podien explicar els seus tiets; però ella no havia anat a collir mai. Per part meua, a casa són pagesos i en un moment determinat també vam perdre unes terres. El Quimet i la Dolors són una mescla entre els tiets de la Carla i els meus pares, per exemple, i el Roger està basat en el meu germà; els nens tenen moltes històries de quan jo era petit i anava al camp amb els de casa.

Sembla que el treball amb els personatges –no hi ha actors professionals– va ser clau per obtenir la versemblança que respira.

La història ens demanava que la féssim amb actors naturals. Havíem de construir molts vincles entre ells perquè es coneguessin, s'agafessin confiança i interioritzessin els sentiments que mouen els seus personatges. Van ser tres mesos de treball molt intensos per construir la família Solé. No fèiem res sobre el guió, creàvem situacions i anàvem modulant les seues reaccions i vincles emocionals. D'aquesta manera vam aconseguir que, a la caragolada, surtin coses molt naturals i que es toquessin i es miressin d'una manera que, si vas directe a gra-

“A ‘Alcarràs’ teníem molt clar que no volíem fer un catàleg de tòpics lleidatans”

var l'escena, seria impostada. Fins i tot el jurat de la Berlinale es pensava que eren una família real.

El món dels Solé es va construir sobre alguns elements populars –l'escala en Hi-Fi, la plaga dels conills o la marihuana– que sovint queden a l'ombra dels referents lleidatans habituals.

Ens interessava la idea d'un registre documental, per això utilitzem aquesta estètica, que fuig d'una mirada bucòlica i preciosista del paisatge, i agafem elements tan arrelats i alhora poc explicats. Teníem molt clar que no volíem fer un catàleg de tòpics costumistes lleidatans i, alhora, volíem introduir certes tradicions, com la caragolada, sense convertir-les en una reivindicació. Si tu l'agafes com una excusa per al dinar familiar i explicar les històries que hi passen, el menjar queda integrat, queda natural. El mateix passa amb l'escala en Hi-Fi: era un moment molt important per als adolescents com la Mariona, si més no als anys noranta. El cas dels conills era una excusa vinculada a l'energia dels personatges, el Quimet ho aprofita per descarregar tota la seua mala llet.

El Quimet és un personatge complex, encarna moltes de les contradiccions inherents a la pagesia local.

És un home que s'excedeix cridant a tothom i al final s'acaba trencant. Veus que té molta energia i que li passen moltes coses per dins, però que és un tros de pa. Quan deixàvem llegir el guió a gent més urbana hi havia certs rols de personatges que no els aguantaven. No entenien com el Quimet tractava la gent tan malament o com la Dolors era tan submissa i aguantava. Nosaltres replicàvem que hi havia una realitat que era així i que no la volíem adulterar ni edulcorar.

El públic reacciona diferent segons la vinculació que estableix amb el món que s'hi retrata?

A Berlín teníem por que el públic no connectés perquè és un altre país i als subtítols tampoc no ho podíem posar tot. Va ser una sorpresa veure que empatitzaven tant. Sobretot la diferència la vaig veure entre Lleida i Barcelona: el públic local s'anticipava a situacions com quan el Roger entra al camp de panís, per exemple. A Barcelona no reien fins que no veien la marihuana.

Alcarràs parla de la pagesia, però sobretot té com a tema central la família. Això converteix el fet local en un tema universal.

És una pel·lícula molt coral, no seguim un sol personatge, i això fa que l'espectador pugui anar trobant en cada moment els diferents punts de vista sobre els diversos conflictes. No hi ha una sola veu ni un personatge central. La gent hi entra perquè reconeix escenes i tensions que li són properes i al mateix temps pot empatitzar amb diversos sentiments perquè tot ho anem veient des de diferents personatges.

Hi ha una escena, la partida de cartes al casal d'avis, en què surt una de les poques referències a la realitat. El pagès diu que s'ha venut les terres a la Nufri, que és una de les empreses més poderoses del sector de la fruita actual.

Al final això és una realitat del sector. Aquest és

un nom que sento sovint entre els pagesos del Pla d'Urgell. Nosaltres volíem parlar d'un model que està desapareixent per moltes raons: els preus ja no donen, les despeses van creixent, els grans propietaris ho estan acaparant tot... Quan vam preparar l'escena amb els padrins els vam donar indicacions del tema de conversa: havien de jugar a les cartes i parlar de la venda i el futur de la terra. Els actors van improvisar el diàleg a partir de les seues referències reals. La Nufri és la coneguda, però ells citen cases i gent que coneixen de veritat perquè tot sonés natural.

L'altre tema calent són els temporers. Al guió original tenen més pes i al tall final no tant. Tanmateix, no defugen la qüestió.

Teníem més de noranta hores gravades. El guió estava previst per acostar-nos a les dues i mitja i el primer muntatge era de quatre, però els productors ens van dir que no podíem passar de dues. Algunes escenes van caure durant el rodatge per culpa de la covid i d'altres les vam haver d'eliminar o retallar al muntatge final. El tema dels immigrants el vam debatre molt, ja des del començament de l'escriptura del guió. El problema era que si entràvem gaire a fons en la seua història pràcticament es tractava de fer una altra pel·lícula. Era una pena perquè ens interessava poder-los entendre una mica, sempre assumint que ho faríem des del punt de vista dels nostres protagonistes. Sobretot de l'Iris, que és qui tenia una relació més personal amb un d'ells: el Boubou.

Molts espectadors s'han fet seua la pel·lícula perquè els evoca records familiars, més que no pas perquè s'hi sentin identificats en l'actualitat.

Soc conscient que hi ha un punt de nostàlgia. Un dia, després d'una projecció, una dona em va recriminar que la pel·lícula feia un retrat molt primari de la pagesia. La veritat és que em vaig sentir una mica atacat i vaig voler saber per què. Ella considerava que ara la fruita ja no funciona així: a collir només hi van els pagesos i la resta de la família es queda a casa. Al final *Alcarràs* és una ficció i el que volíem era retratar el vincle de la pagesia amb la terra. Era una excusa per dur-los tots al camp i fer una història coral. Mentre fèiem el guió vam pensar d'ubicar-la als anys del boom de les plaques solars, però com que ara torna a ser un tema candent, vam pensar que no calia fer-la al passat.

Parlant de passat: en l'origen del conflicte hi ha la llarga ombra de la Guerra Civil, un episodi que com a país no acabem de superar.

Volíem que hi hagués un diàleg constant entre passat i futur: saber d'on venim i què passarà amb tot això: la família i el paisatge. Jo de petit també jugava en un niu de metralladores sense saber-ho. Parlem del passat que sovint ignorem, i alhora reivindicuem una certa manera de fer i relacionar-se que s'està perdent. La importància de la paraula donada, que abans era sagrada, ara sembla que ja no val res.

Què creu que passarà amb les famílies Solé de la vida real?

Continuarà havent-hi fruita, segur, però em temo quedarà gairebé tota en mans d'uns pocs.

“No hi ha una sola veu ni un personatge central. La gent hi entra perquè reconeix escenes i tensions que li són properes”

OPINIÓ

**Carles Duarte
Montserrat**

Tàndems il·luminadors

En la nostra tradició literària hi ha alguns notables exemples de parelles d'escriptors que, a més de compartir uns anys de la seva vida, han construït complicitats també dins del món literari. Podríem esmentar casos com els de M. Aurèlia Capmany i Jaume Vidal Alcover, Maria Mercè Marçal i Ramon Pinyol, Maria Antònia Oliver i Jaume Fuster, Jaume Pérez Montaner i Isabel Robles, Coia Valls i Xulio Ricardo Trigo, Ramon Guillem i Mercè Claramunt, Melcior Comes i Carlota Gurt, Blanca Llum Vidal de primer amb Enric Casasses i posteriorment amb Arnau Pons. Entre les generacions joves n'és un clar exponent, la que formen Anna Gual i Jaume C. Pons Alorda, tots dos autors d'una gran volada i projecció. Un altre tàndem fortament compenetrat és el que constitueixen Cristina Àlvarez Roig i Israel Clarà. Tot i que la Cristina ve, com Joan Margarit, del món professional de l'arquitectura, s'ha capbussat amb una gran energia i exigència en el territori apassionant de l'escriptura poètica. Israel Clarà, que ve del món de la filosofia i de la música, és un poeta molt notable que ha dut a terme una labor rellevant com a traductor i editor. A més Cristina Àlvarez fa fotografia i Israel Clarà crea pintures. La Cristina i l'Israel han col·laborat en publicacions conjuntes, com *L'omega de la rosa* (2019) i ara han coincidit en llibres successius dins de la prestigiosa col·lecció Biblioteca de la Suda de Pagès Editors. D'una banda, *Jocs de vida* d'Israel Clarà, on l'autor

STOCKSNAP

s'inspira en la pintura de Miró, Picasso o Guayasamín, en la música de Bach o de Brel, recorda els amics perduts Pius Morera o Jordi Albertí i dialoga amb alguns dels seus principals referents literaris, sempre amb una poesia exquisida, d'un minuciós treball formal, amb una riquesa fascinant d'imatges i un domini del ritme admirable, que reflecteix un sòlid domini del llenguatge poètic. Hi escriu: "et cal un cel d'albatros per conquerir oceans". I aquests versos

impressionants: "i tu que ets aire,/ olivera en el mar, tros blau, em parles/ de la mort prop del delta on desemboquen/ no tan sols aquells rius que ens meravellen,/ sinó una immòbil transparència aquàtica,/ el cos que torna al sediment primari, / a ser arròs que alimenti un dia els morts/ que nodriran els fills que hauran de néixer".

De l'altra, *Un auditori per als ocells*,

Hi ha notables exemples de parelles d'escriptors que, a més de compartir uns anys de la seva vida, han construït complicitats al món literari

de Cristina Àlvarez Roig, a cavall entre la construcció intel·lectual i la intensitat emotiva, entre la reflexió punyent i la sensibilitat subtil per copsar i transmetre tots els matisos de la bellesa, també teixeix vincles amb la pintura, amb altres veus literàries i amb la música, incloent-hi poemes tan brillants com "Música magenta" ("Què és l'amor sinó un jardí que avança/ fins als confins il·limitats del cel?") o "El nostre vals de Cohen" ("Un salt al buit, volar, sentir el vertigen/ de qui pressent l'instant fugaç i exacte/ d'un aleteig d'aloses i carícies/ quan els teus ulls m'encerclen la mirada").

Ramon Vall Ciuró

El Delta de l'Ebre i els Països Baixos

El Delta de l'Ebre és un ecosistema únic al nostre país i també d'una part molt important del Mediterrani. Crec que les institucions i els governs no fan prou cas a la gent que viu i treballa al Delta. No són conscients del deteriorament ecològic i agrícola dels arrossars, la seva fauna i tot el conjunt del patrimoni natural.

Vaig visitar el Delta fa uns trenta anys i fa poc hi vaig tornar a veure'l i passejar-m'hi. Ha perdut moltíssim durant aquests anys i tot apunta que pot anar cap a una situació irreversible. Sap molt greu, primer per les persones que hi viuen i hi treballen, i també per la pèrdua que això suposaria pel patrimoni de Catalunya.

Les mancances i les possibles solucions de la zona del Delta fa anys que són reivindicades per les plataformes i associacions del territori. És evident que el riu Ebre baixa amb menys cabal d'aigua i la majoria dels sediments es queden als pantans de riu amunt. Per postres,

el mar, a causa del canvi climàtic, cada vegada més, origina forts temporals de llevant, que es poden emportar el Delta, perquè moltes de les seves terres de conreu estan entre zero i un metre per sota del nivell del mar.

Les solucions que proposa l'inefable Ministerio para la Transición Ecológica només són un pedaç mal fet. Seria millor que no es tirés endavant, que encara espatllarà més el Delta, perquè és evident que portar sorra cap a les platges és car i ridícul i que cada tempesta marítima tornarà a deixar-les a zero. La recuperació dels sediments, en part, es pot fer, però no n'hi haurà prou per salvar-lo. El Ministeri proposa, a més, expropiar desenes d'hectàrees dels arrossars, i això és un crim ecològic.

La solució eficaç i definitiva per salvar el Delta existeix i es pot anar a veure als Països Baixos. Ells fa segles que lluiten contra el mar i han fet obres gegantines i ben fetes. Es pot visitar, al sud-oest

d'Holanda, els deltes dels rius Rin, Mosa i Escalda. Allà un pot comprovar que les modernes tècniques de construcció poden arribar a actuar a la ribera del mar. S'hi van construir dues illes artificials i un viaducte de vuit quilòmetres de llargada amb comportes. Això permet parar l'aigua del mar quan hi ha tempestes i, en canvi, quan la mar és plana s'obren automàticament per deixar passar l'aigua cap al delta. Es va trigar deu anys a construir-lo (1976-1986) i va tenir un cost aproximat de 2.500 milions d'euros. Aquest sistema, a més, aprofita la força del mar per generar electricitat verda.

Els ajuts europeus Next Generation seria una bona oportunitat, perquè hi ha un apartat important d'aquestes ajudes que s'han de destinar, forçosament a la transició ecològica. Per tant, si volem salvar el Delta, és ara o mai. Desconec si el nostre govern de la Generalitat disposa de cap projecte efectiu per evitar la seva desaparició.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

La nova extrema dreta

El Partit Popular Europeu acaba de donar llum verda i reconeixement a l'aliança de l'extrema dreta italiana. El conservadorisme continental obre la porta així a que la dreta i l'extrema dreta cooperin per recuperar el poder allà d'on no en gaudeixen. Una bona notícia per al Partit Popular i Vox a Espanya, no sé si tant pel manteniment dels valors democràtics. Haurem de conviure amb les noves formes que pren l'extrema dreta, així com amb una certa convergència amb una dreta tradicional que no està disposada a mantenir cap cordó sanitari amb les seves formulacions més extremes, altrament dites feixistes. De tota manera, el concepte de feixisme utilitzat com a substantiu o com a adjectiu per definir les noves dretes radicals ha quedat obsolet i resulta imprecís, ja que en la versió actual no són totalitàries, antidemocràtiques, violentes o militaristes. És cert que hi ha molts matisos al camp d'aquestes vies polítiques. A la mateixa Itàlia, bressol del feixisme originari, hi conviuen com a mínim tres grans opcions a la part més dreta de l'arc polític: Forza Italia, de Silvio Berlusconi; la Lega, de Matteo Salvini i, finalment, els Fratelli d'Itàlia, de Giorgia Meloni. Tots ells, per la seva forma d'acció política, es poden ubicar dins de la dreta populista, però en cap cas no són *feixistes* en sentit estricte. Potser Meloni s'assembla més al feixisme per la seva capacitat de constituir un moviment dins del qual els desarrapats tenen un gran paper, però entre els seus objectius no s'entreu la construcció d'un estat totalitari, la liquidació del sistema democràtic, o bé l'establiment d'una economia dirigida dins un estat corporatiu. A França, el Front Nacional tenia als seus orígens un plantejament d'extrema dreta més clàssica, però el gir que li va donar Marine Le Pen ja

fa un parell de dècades, va deixar enrere els plantejaments més durs i les ínfulas totalitàries estrictes. El mateix valdria per a Vox a Espanya, i fins i tot per al Fidesz d'Orbán que governa Hongria. Hi ha qui recorre al concepte de *neofeixisme* per definir-los, però això implicaria que estem davant d'una actualització formal de la versió originària.

En realitat, estem davant de plantejaments força diferents del totalitarisme dels anys trenta, encara que utilitzin de vegades la simbologia i la mística o els cants d'aquells. Els nous moviments de la dreta radical tenen una relació dife-

És una reacció al buit de representació de les classes subalternes i la recollida de malestars i irritacions diverses

rent, tant amb la violència com amb la democràcia. La seva defensa del *poble* contra les elits no implica voler crear un ordre nou. Més aviat, disciplinar l'existent i servir de maniobra de distracció dels fonaments dels problemes actuals. L'ús de la violència no és el seu leimotiv ni un element cohesionador, com tampoc l'establiment d'un règim polític nou que desplaci el sistema democràtic. Són partidaris d'una democràcia il·liberal, com ho va definir de manera precisa l'hongarès Viktor Orbán, reajustant els papers a la divisió de poders i establint una preeminència clara del poder executiu. Malgrat l'euroescepticisme, no sembla que entre els seus objectius figurei el dinamitar la Unió Europea, malgrat les seves crítiques i les implicacions políti-

ques amb un Vladimir Putin que, aquest sí, aspira a debilitar la unitat europea a través del paper d'aquests partits. Pràcticament tots ells són partidaris de mantenir-se a l'euro i només una crisi econòmica de molta envergadura els podria fer prendre l'argument de l'abandó com a element de cohesió dels sectors més exclosos en el marc de la dinàmica de polaritat extrema en què s'opera. L'extrema dreta actual no és un producte estrictament ideològic. El feixisme sí que ho era. Tenia un pensament i un imaginari utòpic lligat a la creació d'un home nou, la lluita contra l'enemic comunista i l'objectiu d'assolir la grandesa nacional. Els actuals extremistes, només tenen una estratègia d'ocupació del poder.

La dreta extrema actual és una reacció al buit de representació de les classes subalternes, la recollida de malestars i irritacions diverses entre una població desarrelada i enfrontada a un futur extremadament incert en aquest segle i que entén que va resultar la perdedora de la globalització econòmica i no se sent gens reflectida a les batalles culturals i identitàries que té plantejada l'esquerra. D'aquí que els exasperin certs extrems de la lluita feminista, la posada en qüestió dels gèneres binaris, els temes mediambientals o l'excés de correcció política. Aquesta extrema dreta, més que representar-los i proposar-los un nou futur, els permet un desfogament. Aquests plantejaments tenen un contingut ideològic fluctuant i inestable, sovint incoherent, on es barregen filosofies polítiques en contradicció oberta. Això es veu clar al Front Nacional francès, on des dels seus orígens conviuen els nostàlgics de Vichy, catòlics integristes, poujadistes, colonialistes, nacionalistes, comunistes desencantats, xenòfobs... Tots els desarrelaments i ressentiments possibles.

Ares Escrivà Cruells

TRES VOLTES REBEL

Còmplices

Mai vam calcular el temps ni la durada. Encara ara, mirem endavant sense plans. Vam signar un compromís públic que no necessitàvem però les ganes de festa ens hi van abocar i el matrimoni semblava una gran excusa. Va ser-ho. Aquesta setmana fa 22 anys i estic esgarriada. Com ha passat? Qui ha accelerat els rellotges per plantar-nos, d'una revolada, a les portes de mitja vida junts? Jo, que no m'atreveixo a assegurar una cita a tres dies vista per si de cas, visc sorpresa, feliçment immersa en una relació estable que, sí, em satisfà. Molt i tot. Sempre i per sempre? No demanin tant. Només els puc dir que no hi ha dia que no riguem plegats, que compartim xerrades i silencis, que ens cedim espai perquè l'entendem essencial, que acceptem la distància per estimar apassionadament la proximitat.

No som un, ens respectem massa per considerar-nos meitats. Deixem estar les ximpleries romàntiques: qui es conforma amb mitja taronja podent assaborir el suc d'una de sencera? Em fa millor i vull pensar que, a voltes, també ho aconseguixo. No em delatin però li he robat

Deixem estar les ximpleries romàntiques: qui es conforma amb mitja taronja podent assaborir el suc d'una de sencera?

pacència, amb prou feines un pessic, la que feia falta per controlar les meves presses. A canvi, li he traspassat unes quantes revolucions, les justes per trencar, quan toca, la serenor infinita que em

treu de polleguera. Només a ell li confesso tot o gairebé tot allò que no s'explica. I així avancem: ara estiro fort, ara em crida l'alto; ara s'acomoda, ara l'afilero. Som, al cap i a la fi, uns equilibristes inconscients caminant sobre una corda fluixa que no té final marcat. Això sí, agafant-nos la mà, matant-nos monstres, espantant pors, eliminant inseguretats, eixugant-nos llàgrimes, jugant com la canalla i desvetllant algun secret tan sols mirant-nos als ulls. I quins ulls, els seus, si m'ho permeten. Juraria que guarden racons que no he explorat. De fet, si volen que els digui la veritat, penso que encara no ens hem acabat de conèixer i potser no ens cal. Així hi ha marge per als cops d'efecte. És evident que no estem com estàvem però som el que érem. Possiblement, el que sempre hem pretès ser: còmplices. En l'alegria i en la desgràcia, en la diversió i en l'avorriment, en la soledat i en la companyia. Fins que exhaurim la felicitat de compartir vida.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Gemma Mulet / AMIC

Contes i versos de l'espai

L'any 2020 es va celebrar el centenari del naixement de Gianni Rodari, i enguany Kalandraka continua commemorant l'efemèride amb la publicació d'un recull de contes i poemes d'aquest polièdric autor.

Formalment, la proposta està clarament segmentada: en primer lloc, es troben els set contes que tenen com a protagonista el guardià del radiofar de l'asteroide X.99, i a continuació els quinze poemes que s'axopluguen sota el títol genèric "Poesies de per riure" d'El Planeta dels arbres de Nadal.

Els relats tenen com a fil conductor els viatges d'exploració que emprèn l'agent X.99, al qual, com es pot veure, se'l coneix pel mateix nom amb què s'ha batejat l'asteroide. Rodari utilitza el recurs del narrador intern (l'agent) que es dirigeix a algú que escolta les seves facècies pretèrites (un periodista), de manera que el lector es mou en dos plans temporals. Amb tot, l'ús del present no se circumscriu al moment de l'entrevista, sinó que l'autor també l'usa quan el protagonista rememora el passat, i dota, així, les seves accions d'una immediatesa trepidant. És en aquest joc, per exemple, que el lector s'assabenta que el que conta l'agent X.99 va succeir força temps enrere, fins al punt que la seva mascota, la cabra Renata, que l'acompanya en els seus recorreguts

galàctics, ja és morta (i dissecada!) en el moment que es produeix la conversa amb el periodista.

Les situacions tenen la seva lògica interna, i no només perquè els relats s'emmarquen en el gènere de la ciència-ficció, sinó perquè, un cop el lector s'impregna del seu surrealisme manifest, acaben esdevenint contingents, i llavors la realitat quotidiana deixa d'interposar-se.

El destil·lat de l'estil de Rodari i de la seva manera d'entendre la literatura infantil són els seus poemes, cúmul d'abstraccions, de divertiments –amb la paraula o amb el contingut–, d'enjogassaments, d'absurds, en fi, d'exquisides maniobres que conviden a imaginar el que és presumptament inimaginable i que susciten la reflexió sobre temes –aquests ben terrenals– que no s'han

explicitat però sí suggerit.

La traducció de Duran surt, novament, més que airosa de la brega que ha de suposar treballar amb aquest fabulós material, en un exercici de llenguatge i de reescriptura que aconsegueix preservar l'essència rodariana, el to picardiós inclòs. Quant a les il·lustracions, Delicado torna a mostrar la seva destresa per recrear el fantàstic univers del creador italià, conjugant lirisme –vegeu la de les abelles–, sentit de l'humor, elisions i suggeriments.

Una lectura que, tot s'ha de dir, és exigent, això no obstant, que ben intervinguda resultarà fascinant.

L'AGENT X.99

Autor: Gianni Rodari
Il·lustració: Federico Delicado
Editorial: Kalandraka
Any d'edició: maig de 2021
Nombre de pàgines: 84

Pere Martí i Bertran

Novel·la històrica d'aniversari

Maria Carme Roca (Barcelona, 1955) s'ha fet un nom en la novel·la històrica, tant per a adults (*Barcino*, *L'enigma Colom...*), com per a joves (*Akanuu*, *l'arquer persa*, *La Merla Blava...*). Arran de la commemoració del centenari del descobriment de la tomba de Tutankamon (1922), hi ha fet una nova incursió: una novel·la juvenil dedicada a l'enigmàtic faraó. M. C. Roca hi demostra, un cop més, la capacitat fabuladora, sempre basada en la documentació més rigorosa i recent, com a bona historiadora. L'obra està estructurada en 24 capítols, que alternen dues èpoques ben diferents: els senars, més l'epíleg, al segle XX, i els parells, al segle XIV aC. Els uneix, a més de l'espai geogràfic (Egipte), el personatge del títol, Tutankamon. Als capítols parells, s'hi narren la infantesa i el regnat del jove faraó, amb les intrigues de palau, els seus complexos a causa de la coixesa, el matrimoni i la pèrdua de dues filles... Els senars, en canvi, se situen entre 1922 i 1929 i ens narren la descoberta de la tomba per part de Howard Carter, amb un protagonisme especial de la família d'un dels capatassos de l'excavació, l'Ibrahim, i sobretot del seu fill, l'Ahmed.

L'obra, molt ben documentada com he apuntat, és una típica novel·la històrica juvenil, amb les dosis corresponents de misteri i intriga (al segle XX el segrest de l'Ahmed i els secrets del pare; al segle XIV aC, les intrigues de palau i les conxorxes del poder); les històries d'amor (com la frustrada entre Carter i la filla de lord Carnarvon, el mecenes de

les excavacions; però sobretot entre el jove Tutankamon i la reina Ankhesenpaamon (p. 51, per ex.); l'amistat a prova de tot, com la que uneix Tutankamon amb Amosis, el jove destinat a la milícia, que acaba sent víctima de les intrigues de palau; i encara les dosis corresponents d'humor, que podem qualificar de blanc o familiar, i de didacticisme, sempre mesurat i ben imbricat en el text (els breus apèndix finals ens permeten dilucidar millor què és història i què ficció).

De tot plegat en resulta una bona lectura, de les que enganxen i alhora són profitoses. Només hi faria un parell de retrets: la novel·la acaba amb una certa precipitació, sobretot pel que fa al segrest i retorn de l'Ahmed; i l'abús de possessius i la presència d'algun castellanisme morfosintàctic, que s'haurien pogut evitar amb una correcció més acurada.

TUTANKAMON. EL DESCOBRIMENT DE LA TOMBA

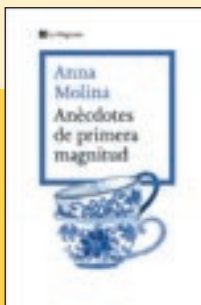
Autora: Maria Carme Roca
Editorial: Barcanova
Lloc i any d'edició: Barcelona, 2022
Nombre de pàgines: 189

NOVETATS EDITORIALS

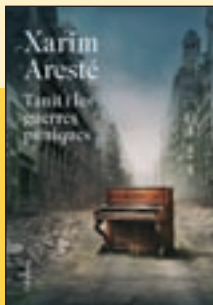
'L'estiu que la mare va tenir els ulls verds'
Tatiana Tibuleac / Amsterdam

La novel·la de debut d'aquesta escriptora romanesa es va convertir en un èxit l'any 2016, fins al punt que alguns ja en parlen com d'un clàssic. Ara es publica per primer cop en català la història d'Aleksy, el pintor que en un moment de crisi rememora el darrer estiu que va passar amb la seva mare, malalta. Com perdonar algú que l'havia menystingut?

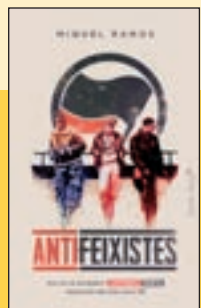
'Anècdotes de primera magnitud'
Anna Molina / La Magrana

Dues tasses. "Dues tasses blanques decorades amb motius florals blaus i amb el logotip de Royal Copenhagen a la base exterior, res més". Van arribar un dia, i no sabia d'on venien. Però darrere d'aquests objectes hi havia un munt de lligams emocionals que portarien a un viatge per tot el món. De l'autora de *L'home de lava*.

'Tanit i les guerres púniques'
Xarim Aresté / Columna

Una de les novetats de la propera Setmana del Llibre en Català és el debut literari del guitarrista Xarim Aresté. Ho fa amb la història d'un noi de les terres ebrenques i marxa a Barcelona, on esdevé —com ell— músic. Les peripècies vitals el portaran, primer, a l'Amazònia, on l'enxampa una pandèmia que trastoca el món. I acabarà tornant als orígens.

'Antifeixistes'
Miquel Ramos
Capitan Swing

Periodista especialitzat en els moviments d'ultradreta, Ramos revisa la lluita contra aquestes idees a l'Estat espanyol en les darreres dècades. Dels moviments radicals de caps rapats neonazis entorn del futbol a la nova ultradreta d'aspecte *modern*. I entremig, els moments en què els que s'hi enfrontaven se sentien molt sols.

'Encara més pijos'
Marc Giró
Univers

Pijos va ser tot un èxit. Un recull d'articles en què Marc Giró feia un retrat satíric d'aquesta classe social. O millor dit, d'aquests espècimens concrets de l'alta societat. Però no n'hi havia prou: ara torna, amb la mateixa mordacitat, per completar el panorama. Com diu l'autor, ser *pijo* és fins i tot una manera d'estar en el món.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Museu de la Vida Rural

“Cançó de setembre

Damunt d'un gravat de Josep Mompou

Entre la Verge i la Balança —Oh!
per retenir l'estiu la verema s'inflava.

La borda aquesta nit
serà brogent dels altres;
per a cabre-hi tu i jo,
tenim el cor massa aspre.
Passarem fins al mar
la vinya espoliada:
jaurem arran d'areny,
de cara l'un a l'altre:
de cara amb baf de most,
a redós d'una barca.
Abans d'enraonar,
cridarem l'enyorança:
farem l'amor tres cops,
cada cop de bursada.

Dos Signes purs es passaran el torn
—i va prendre el meu pes dolcesa i fúria d'ànima.

L'Amor té els peus vermells
i, com trepitja, dansa:
som dolçament raïm
del seu cup fosc i ample.
L'enyorança i l'arrel,
l'amor i l'esperança!
La fina i fresca nit
contra el dia allargada!
Haurem rajat ¿cap on?
amb lluïssors rosades;
comuns, la sang i el temps
¿cap on, cap on portaven?
El pes astral és just
—¿i tot semblava massa?

Entre la Verge i la Balança —Oh!
l'estiu ha dit adéu i la verema calla. ”

Carles Riba

JOSEP RENALIAS (WIKIMEDIA COMMONS)

AUTOR
Carles Riba (11893-1959)
OBRA
'Obres Completes'
Ed. 62, 1965
INDRET
Museu de la Vida Rural
MUNICIPI
L'Espluga de Francolí
COMARCA
Conca de Barberà

La millor manera de començar el setembre és amb aquest poema sobre la verema, que lliga amb la proposta del Museu de la Vida Rural (MVR). Va ser creat el 1988 en l'espai que havia ocupat la casa pairal de la família Carulla a l'Espluga de Francolí. Lluís Carulla hi va aportar la col·lecció que durant dècades havia aplegat i que va bastir el fons del museu etnogràfic. L'arquitecte Dani Freixes va ser l'encarregat de dissenyar l'ampliació del museu i modernització de l'espai primigeni, inaugurada el 2009, i que ara consta de tres edificis i un hort. El museu ens proposa un recorregut pel món de la pagesia tradicional catalana des de principis del segle XX, i ens en mostra els canvis i dinàmiques fins als nostres dies, passant per la industrialització massiva i la mecanització de les tècniques rurals.

6è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

OMBRES XINESES

Teresa Martí Gaudes Gurb · 1R PREMI

Il·lustracions: Maria Peix

Malgrat que la mare m'agafa de la mà, encara tinc una mica de por. Segur que l'Aleksander li ha agafat l'altra mà. Que bé que la mama té dues mans! Ara ells dormen, però a mi em costa quedar-me adormida perquè tinc por que el túnel es torni a quedar a les fosques com ha passat aquesta tarda. De cop ha marxat la llum i s'ha quedat tot tan fosc que ni tan sols veia la mama, només he notat que m'agafava de la mà i l'estrenyia més fort que mai. M'he quedat quieta al seu costat escoltant el que deia la gent. Sentia veus que deien que ens quedéssim quiets, que la llum tornaria de seguida, altres que deien que estaven buscant un llum, i altres deien: ja està, tranquils, ja està!, mentre obrien les llanternes dels mòbils, que han fet una llumeta molt petita, però almenys ens hem pogut veure les cares. He vist que la mare estava molt seriosa. Aquest cop ningú no ha cridat, ja sabíem que la llum tornaria. El primer cop que va marxar la llum sí que tothom va cridar, sobretot els nens més petits. Ara ja sabem que hem d'esperar una mica fins que els llums del túnel es tornin a encendre.

Tot i que ja no ens espantem com el primer dia, que marxi la llum en aquest lloc em fa por. Quan estàvem a casa, no em feia gens de por; al contrari, em quedava quieta, que era el que sempre em demanava la mare, i esperava que ella encengués una espelma o una llanterna. Llavors, jo aprofitava per fer amb les mans unes figures d'animals que es veien a la paret, com el pare m'havia ensenyat. «Són ombres xineses, Anichka», em deia la mare i a mi em feia riure que la mare anés tan lluny a buscar el nom d'aquelles figures negres que es movien a la paret. El que més m'agradava era creuar els dits gruixuts de les dues mans i fer volar el colom que apareixia a la paret i que es feia més gran o més petit segons si acostava més o menys les mans a la flama. La mare sempre em deia que vigilés que em podia cremar, però li encantava veure volar el meu ocell.

Un altre animal que també em sortia molt bé era el gos, sobretot quan li feia obrir la boca i bordar mentre amb els dits de l'altra mà li feia moure les orelles. A l'Aleksander aquest era el que més li agradava. Corria cap a la paret cridant i rient, intentant agafar el gos; llavors, jo canviava la direcció de les mans i el perseguia a ell fent com si el gos el volgués mossegar. Era molt divertit veure com s'escapava cridant i corria fins a amagar-se als braços de la mare, que feia veure que el rescatava d'aquell gos que el perseguia. A mi això em feia riure molt i m'agradava veure com la mare em mirava i somreïa. Tinc ganes de poder jugar un altre cop amb els animals a la paret, perquè des que hem arribat al túnel l'Aleksander no riu. És molt estrany, no sabia que els nens petits podien deixar de riure de cop. Però fa dies que res no el fa riure, ni tan sols les meves pallassades. De fet, la mare tampoc riu. Fa una mena de ganyota, però ni de bon tros riu com ho feia fa només uns dies, abans que el pare ens acompanyés aquí, al túnel.

No sé per què el papa no es va quedar amb nosaltres. Em va prometre que tornaria molt aviat, però que abans havia de fer una feina molt important i havia de marxar uns dies perquè el lloc on havia d'anar era molt lluny. Estic preocupada perquè mai no havia trigat tants dies a tornar i a fora al carrer estan passant coses perilloses, diu la mare.

No sé a què es referia quan em va dir que marxava molt lluny, potser és com quan anem a casa dels tiets que viuen a una altra ciutat i triguem tanta estona amb el cotxe. La mare m'ha dit que la tieta i els cosins també estan amagats a un túnel. Tant de bo no marxi la llum com al nostre perquè el Georgiy té molta por a la foscor. Quan em quedo a dormir a casa seva, la tieta sempre deixa un llum petit encès perquè si no el meu cosí plora. És igual de petit que l'Aleksander, però, per sort, el meu germà no té tanta por de la foscor.

El dia que vam arribar al túnel, la mare em va dir que només estariem aquí uns dies i que aviat tornariem a casa i que llavors podria tornar a jugar amb les meves joguines.

Quan vam sortir de casa, ho vam fer tan de pressa que només vaig poder agafar un conte, que és el meu preferit, però que ja he llegit un munt de vegades. On vivim ara no tenim gairebé res, ni tan sols cadires per seure, i hem de menjar i dormir a terra i, malgrat portem tot el dia l'anorac posat, fa molt fred. A més a més, aquí hi ha molta gent que no conec de res. A alguns nens sí que els conec de l'escola o perquè són veïns, però hi ha moltes persones que no havia vist mai. I és molt estrany perquè en aquest lloc no hi ha pares ni germans grans, tan sols veig nens petits com nosaltres, algunes noies, mares i àvies.

També he vist alguns avis, però crec que deuen ser avis des de fa molt de temps, perquè són molt grans, tant com ho era l'avi, que es va morir l'any passat.

El dia que el pare va marxar, la mare va plorar molt i també l'àvia. De fet, gairebé tothom plorava aquell dia, fins i tot el pare! Mai havia vist plorar el pare i menys perquè marxés lluny a treballar. Els altres cops que el pare havia marxat, tampoc no recordo que la mare plorés. Es feien un petó molt llarg, això sí, i la mare li desitjava al pare que tingués un bon viatge, li demanava que anés amb cura a la carretera i que li anés trucant. En canvi, aquest cop la mare només li va demanar que tornés, que marxés si havia de marxar, però sobretot que tornés. Em va semblar molt rar, perquè el papa sempre torna!

Quan vingui li explicaré que el dia que va marxar em vaig espantar molt perquè vaig sentir una sirena que no era com la que fan servir els bombers o les ambulàncies; aquesta sonava molt fort i molta estona. I li explicaré que quan va sonar tots vam cridar i córrer. La mama va agafar l'Aleksander a collibè, l'àvia em va agafar de la mà i tots quatre vam anar molt de pressa a la part més allunyada de l'entrada del túnel. Sort que l'àvia portava una llanterna i aviat es va il·luminar una mica el lloc on érem. L'àvia em va explicar que la sirena sonava per avisar que ningú sortís del lloc on estigués amagat i, els que no ho estaven, anessin de pressa a refugiar-se perquè al carrer hi havia unes persones que ens volien fer mal, però no em va explicar per què ens volien fer mal. És molt estrany que no m'ho volgués explicar. Ja soc gran per entendre algunes coses, però m'he adonat que a la mare i a l'àvia els costa molt parlar del que està passant a fora. De fet, fa dies que no em responen a les preguntes que els faig i, si em contesten, ho fan amb respostes molt estranyes. Com quan li vaig preguntar a la mare per què no anàvem a l'escola i em va dir que estava tancada, però jo crec

que la mare s'equivoca perquè la nostra professora no ens va avisar que tancaríem.

L'únic que m'agrada de viure al túnel és que l'Aleksander dorm amb mi i amb la mare i, quan ens fiquem al llit, passa el braç per sobre de la panxa de la mama i em dona la mà mentre ella ens explica un conte. Un de diferent cada dia. La mare en sap un munt.

Avui ens n'ha explicat un d'una nena que vivia en un país on les persones estaven barallades i es feien mal. Fins i tot ens ha dit que podien morir en aquestes baralles. Sort que quan ens ha explicat aquest tros del conte l'Aleksander ja feia estona

que s'havia quedat adormit perquè, si no, s'hauria espantat molt. A mi m'ha entristit molt el que li passava a aquesta nena. No sé per què les persones de la seva ciutat no arreglen les coses parlant. A l'escola, quan dos nens es barallen, els professors parlen amb ells, escolten el que vol dir cadascun i aconseguen que es demanin perdó, fins i tot que es facin una abraçada! A vegades, fins i tot després es fan amics. Quan torni a l'escola els explicaré aquest conte perquè no es barallin mai, ja que és molt perillós. Llàstima que la Kateryna i l'Olena no hi seran. La mare em va dir que havien marxat a un altre país amb la seva mare i la seva tieta. I que allà anirien a una altra escola que sí que està oberta, però que nosaltres no hi podíem anar perquè havíem d'esperar que tornés el pare.

Quan la mare m'ho va dir, vaig pensar que si el pare trigava gaire a venir faltaria molts dies a l'escola! He pensat que quan ens truqui li demanaré que em compri un quadern i colors per dibuixar i un llapis per escriure perquè, si no, m'oblidaré de tot el que hem après. Però no sé si podré dir-l'hi, perquè ja han passat uns dies i encara no ha trucat cap cop a la mare i això que ella porta el telèfon sempre a sobre. Potser és perquè a vegades es queda sense bateria de tant parlar per telèfon i mirar les notícies. A més a més, aquí al túnel no hi ha gaires endolls i tothom els vol fer servir.

La mare m'ha dit que demà anirem un moment a casa a buscar roba neta i aprofitarà per carregar el mòbil. Quan hi anem, haig de pensar d'agafar alguna joguina més i espelmes per jugar amb l'Aleksander. Ens haurem d'afanyar perquè la mare també m'ha dit que, si sona la sirena mentre estem fora del túnel, haurem de córrer molt, moltíssim, com el primer dia. Espero que tinguem temps de fer el que diu la mare, així tindrem el telèfon ple de bateria i el pare podrà trucar. I si aconseguixo agafar una espelma, li faré a l'Aleksander els animals que tant li agraden. Quan li faci el gos, no faré que el persegueixi, no vull que s'espanti més del que ja ho està. Potser me n'inventaré un de nou, que sigui una sorpresa. He pensat en un conill que mou les orelles i el nas, tot i que aquest no l'he fet mai! Li hauré de demanar a la mama com es fa. Li diré a l'Aleksander que es pot acostar a la paret a tocar-lo, que no li farà res. Estic segura que quan s'hi acosti, si faig que el conill mogui el nas i les orelles al mateix temps i molt de pressa, l'Aleksander tornarà a riure. Tant de bo ho aconseguixi!

Escolta el podcast dels relats del 6è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

240

LÈXIC

Frases fetes i dites d'alguns oficis (I)

Els humans estem avesats a etiquetar i a jutjar tot el que ens envolta, també les persones. Cada col·lectiu és estereotipat segons uns valors preestablerts per la societat dominant. Els oficis ens han servit per retratar les persones segons un clixé o uns prejudicis que tenim dins el nostre cervellet.

Així, per exemple, és com han sortit moltes dites i expressions lingüístiques que ens ensenyen com abans era –i a vegades encara és– la societat imperant o de com pensava. Una mostra d'això que acabem de dir seria relacionar els carreters amb el fumar. Per això, es va formar l'expressió *fumar com un carreter*.

Moltes de les frases fetes relacionades amb els oficis no deixen ben parats els afectats, ho

sabem prou. Així si diem a alguna persona que *és una verduaire* li recriminem que crida massa quan parla. O si li diem que *és* o que *parla com una peixatera* la critiquem per la seva mal educació i perquè no és gens mesurada en les paraules. També es blasmen els costums que tenien les bugaderes, ja que quan rentaven la roba de casa als safaretjos públics comentaven totes les xafardereries del barri o del poble. D'això se'n diu *fer safareig*.

I, ep, també és conegut aquell que diu: *El sabater és el més mal calçat* o *A cal sabater, sabates de paper*, que significa que un, encara que en conegui l'ofici, per la feina, té descuidada casa seva. En castellà és *En casa del herero, cuchillo de palo*.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

NOVES TECNOLOGIES

Tecnonews / AMIC

La transformació digital podria reduir la síndrome postvacacional

Un de cada tres treballadors està patint o patirà la síndrome postvacacional en reincorporar-se a la feina després de les vacances d'estiu. A més, segons xifres d'Adecco, del 63% restant, una part important pateix o patirà un quadre de fatiga o estrès que estarà directament vinculat a la impossibilitat d'adaptar-se a la rutina després d'aquests dies de descans, sol o muntanya.

El 20% dels afectats aconsegueix recuperar-se del tot en tan sols dos dies, però el 35% arrossega els símptomes i les molèsties durant dues setmanes. No obstant això, des dels experts des de la plataforma tecnològica GOWtech assenyalen que comptar el suport de les eines digitals per tenir una bona planificació, així com el mesurament d'objectius, controlar l'estat de les tasques i disposar d'un sistema de missatgeria interna per millorar la comunicació amb els companys facilita el retorn a la normalitat laboral i ajuda a reduir l'estrès.

“Disposar d'un panell que reculli una visió general de com estàvem, poder consultar anotacions i revisar detalls amb tan sols un parell de clics del que estàvem fent abans d'anar-nos-en de vacances evita sentir-nos perduts i continuar amb la feina amb major facilitat. La missatgeria interna és fonamental per sentir suport, resoldre dubtes i fer recordatoris”, explica Isidoro López-Briones Santos, responsable d'estratègies tecnològiques digitals de GOWtech.

La transformació digital ens permet també flexibilitzar altres mesures com el teletreball per evitar patir un canvi massa brusca i una tornada dura a l'oficina. “Les aplicacions i eines de comunicació afavoreixen el treball en remot, la qual cosa ajuda a augmentar el nivell de productivitat dels treballadors i afavoreix una suau adaptació a la tornada a la rutina. L'ús d'aquestes eines, a més, promou la comunicació entre companys amb independència del lloc des del qual estiguin exercint la seva activitat professional.”

A causa de la digitalització de processos i a la utilització de plataformes digitals, tots els departaments de la companyia es troben interconnectats, la qual cosa dona lloc al fet que la comunicació entre cadascun d'ells sigui més fluida i s'afavoreixi el treball en equip entre les diferents àrees, cosa imprescindible per aconseguir reactivar els processos oberts i reduir l'estrès. La digitalització, per tant, és una eina per lluitar contra aquesta síndrome postvacacional i reduir-ne els efectes.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

'Wraps' de salmó, ou i enciam

Els 'wraps' són una espècie d'entrepans en els quals se substitueix el pa per una truita feta de farina de blat, com la que s'utilitza per fer els 'burritos' o les 'fajitas' mexicanes.

Els 'wraps' són fàcils i ràpids de preparar i són perfectes per fer un sopar ràpid o per menjar en festes i aniversaris. Com a farcit, accepten multitud de variants, de manera que tot dependrà del gust i la creativitat de cadascú

El que presentem avui, consisteix en un *wrap* de salmó fumat, enciam i ou, encara que pot afegir-s'hi tomàquet, alvocat o una truita francesa molt fina si es desitja.

Els ingredients són els següents:

Per fer la truita (si no ens ve de gust preparar-la nosaltres, es poden trobar fàcilment en qualsevol supermercat):

- 175g de farina de blat de moro
- 1 cullerada petita de sal
- 250g d'aigua.

Preparació:

Escalfem l'aigua en un cassó tan sols uns minuts, sense deixar que s'escalfi massa.

En un bol, posem la farina juntament amb la sal, i un cop ben barrejats, comencem a afegir l'aigua temperada a poc a poc, alhora que ho pastem i ho barregem amb les mans.

Quan la mescla estigui tova i una mica espessa, formarem boletes de la grandària del puny aproximadament, procurant que totes siguin d'una grandària similar.

Després, estendrem les boletes d'una en una amb l'ajuda d'un corró, fins que quedin ben finetes. Les passarem per una paella amb una mica d'oli, uns dos minuts per cada cara. Ho reservem.

GETTY IMAGES

Per al farcit:

- 1 sobre de salmó fumat
- Enciam
- 1 o 2 ous cuits
- Mostassa
- Maionesa

Preparació:

Rentem bé les fulles d'enciam i les tallem en juliana, o bé deixem les fulles senceres si ens agrada més. Posem a coure els ous amb aigua i sal. Una vegada cuits, els tallem en rodanxes i ho deixem refredar. Estenem la maionesa a la truita.

Damunt, estenem el salmó, hi afegim l'enciam i les làmines d'ou. Ho condimentem amb mostassa per damunt.

Els enrotllem i ja els tindrem llestos.

Aconsellem tenir-los uns minuts a la nevera abans de consumir-los.

AMIC

Tomàquets farcits de carn

Els tomàquets farcits de carn són un plat molt nutritiu, saborós i ideal per als menjars amb amics i familiars, ja que a part de ser boníssims, ens faran quedar sempre molt bé

Ingredients (4 persones)

- 1 tomàquet gran per persona
- 2 cebes
- 2 grans d'all
- 500g de carn picada (de vedella, porc o mixta, segons el gust).
- Oli d'oliva
- Sal
- Pebre
- Julivert
- 1/2 pebrot vermell
- 1/2 pebrot verd
- Sucre (per a contrarestar l'acidesa del tomàquet)
- Herbes aromàtiques (orenga i romaní)
- Formatge ratllat

Preparació:

- El primer que farem serà rentar bé els tomàquets, tallar-los la tapa i buidar-los bé per dins. En rebutjarem la part central més dura i les llavors i en reservarem la polpa. Els salarem per dins.
- A continuació, rentarem també els pebrots, la ceba, l'all i el julivert i ho trossegarem tot, tan petit com ens sigui possible.
- Posarem oli en una paella per fregir les verdures

GETTY IMAGES

i la carn, salpebrant al gust. Més o menys a la meitat de la cocció, afegirem la polpa del tomàquet i el sucre, i ho deixarem sofregir a foc lent, uns 15 minuts més.

- Mentrestant, podem anar preescalfant el forn a 180°C.
- Quan el sofregit estigui llest, farem els tomàquets, hi empolvorarem el formatge per sobre i els posarem a gratinar durant aproximadament uns 5 minuts.

ALEGRIA INTERIOR

Jordi Soler / jordi@alegriainterior.com

'Sawabona'

Antigament, quan algú estava delicat de salut i s'ho podia permetre el metge li recomanava fer el que en deien un "canvi d'aigües". Això implicava desplaçar-se a un altre indret on la composició de l'aigua era diferent i això ajudés a enfortir el sistema immunològic del pacient. No sé si científicament és un mètode gaire efectiu o no però de ben segur que el sol fet de canviar d'aïres, aigües i alguna altra cabòria domèstica ja afavoreixen molt el nostre estat d'ànim i de retruc la nostra salut. A més a més, ara tenim la sort que ja no necessitem cap diagnòstic mèdic per sortir uns dies, esbargir-nos i recarregar piles, simplement ens autoreceptem unes "molt merescudes vacances" i ja està.

En el meu cas aquesta escapada estival ha estat en un poble de la costa. Per tant, el *canvi d'aigües* segur que ha estat en tota regla i dono testimoni que a la tornada gaudeixo de bona salut, la qual

cosa indica que dolent no ho és. De totes maneres, i bromes a part, el que més m'ha cridat l'atenció de les meves passejades amb bicicleta pel parc natural del Montgrí és que he notat que en molts moments he tingut la sensació de ser invisible. Un dia vaig fer l'experiment de saludar tothom amb qui em creuava i puc donar fe que potser em van tornar la salutació una cinquena part de les persones. Amb la majoria no ens creuàvem ni les mirades i esperar que l'altra et saludés per iniciativa pròpia ja era un acte d'ingenuïtat. Suposo que estar fora de casa i compartir espai amb gent desconeguda de diversos països és una bona justificació per desconnectar de la resta de la humanitat, però aquest fet i aquesta forma d'actuar em va traslladar a la bonica història de la salutació africana.

Es diu que ancestralment els membres de les diferents tribus d'una zona del sud d'Àfrica tenien el costum de fer una petita cerimònia cada cop que es trobaven en forma de salutació. El primer pronunciava la paraula *sawabona* i el segon responia *shikova*. Amb un to senzill i respectuós el significat de la primera paraula vindria a dir quelcom semblant a: "Jo et respecto, jo et valoro, tu ets important per mi" mentre que la resposta obtinguda seria: "Aleshores, jo soc bo, jo existeixo per a tu."

El dia que vaig sentir aquesta història per primera vegada vaig visualitzar mentalment dues persones mirant-se als ulls i dirigint-se l'una a l'altra amb solemnitat, respecte i to de veu serè. Aquesta forma de salutació em recorda la importància de valorar els qui tenim al davant, que cal mostrar-los respecte tant cap a la seva part exterior com la interior i que cal viure cada moment amb la màxima consciència.

Anant més lluny, quan acabo de digerir el seu significat també m'adono que aquest estiu no m'he trobat un munt de persones que no em veuen, sinó que m'he trobat un munt de persones que m'han recordat el munt de vegades que jo no he sabut veure, valorar i respectar els qui tenia al davant meu. Així que, estimat lector: *sawabona*.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 02-09-2022 al 08-09-2022

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Mart per la Casa III en tensió amb el Sol, suggereix prudència verbal, sobretot pel que fa al sector laboral. Una bona xerrada amb un amic serà alliberadora.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

En l'amor pots mostrar-te una mica impacient. Voldries que les coses avansessin, però tot demana el seu temps. Bon moment per organitzar la dieta i cuidar-te més.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

El bon aspecte Mercuri/Mart facilita que les coses es moguin i tornen les ganes d'emprendre. Una persona amiga podria manifestar el seu interès sentimental en tu.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Dies per posar la llar al dia o fins i tot per fer mudança. Li dones voltes a algunes coses i això t'estressa massa. Comença pel més urgent i tot s'anirà fent.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

L'economia et continua traient una mica la son. Et prepares per a la tornada a la rutina habitual amb el ferm propòsit de reservar un temps només per tu cada dia.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

La tensió del Sol al teu signe amb Mart a la Casa X, inclina a haver de prendre decisions al sector professional. Moments de gran romanticisme amb la parella.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Si ets dels que no els agrada l'esport, caminar pot ajudar-te a dormir millor i alliberar l'estrès. Podries viure un moment de tensió sexual amb una amigat.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

En un assumpte sentimental et pots veure inclinat a haver de triar si vols seguir o deixar-ho córrer. Amb el Sol per Casa XI pots ampliar el teu cercle social.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Amb Júpiter per la Casa V podria aparèixer un amor del passat. El sector laboral no està exempt d'algunes tensions, però aquesta vegada controles tu la situació.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Si cerques parella i no trobes la persona adequada, no tinguis pressa. Et plantejges què vols fer amb el teu futur professional i no descartes canviar de sector.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

La tensió Saturn/Urà inclina a un temps de deixar enrere el que ja no funciona. És una etapa d'alliberar-se del passat per estar atent a les noves oportunitats.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Amb Júpiter i Neptú retrògrads pren-te un temps abans d'actuar. Repts molta informació i hauràs de filtrar-ne el contingut per no sobrecarregar el sistema nerviós.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

'Bullet Train' De David Leitch
Un salvatge i trepidant viatge a través del Japó més modern

David Leitch tot un expert en el gènere d'acció i responsable de títols com *John Wick*, *Deadpool 2* o *Fast & Furious*, dirigeix aquest film que podem classificar entre comèdia negra i thriller d'acció.

Bullet Train és una bona pel·lícula d'estiu, perfecta per passar una molt bona estona fugint de la calor, menjant crispetes tot gaudint d'una trama molt entretinguda i simpàtica. Basada en la novel·la *Mari Beetle* de l'escriptor japonès Kotaro Isaka i protagonitzada per Brad Pitt, el metratge ens ofereix una successió d'escenes esbojarrades, sovint amb excés d'imatges generades per ordinador que creen efectes especials que voregen l'absurd. El resultat, però, és una pel·lícula sorprenent i plena d'un bon humor blanc fins al desenllaç final.

El seu argument segueix cinc eclèctics assassins a sou que coincideixen en un viatge en un tren bala de Tòquio a Morioka, cadascun d'ells amb una missió concreta per complir durant el trajecte. Aquesta coincidència

no serà real. Tots hi són per alguna raó. L'espectador anirà descobrint, en forma de *flashback*, una enrevessada sèrie de connexions que el mantindran enganxat a la trama. No hi ha moments per a l'avorriment.

El repartiment és molt variat, començant per un fantàstic Brad Pitt, un agent secret conegut per la seva infame mala sort, que segons els responsables de coordinació d'especialistes ha fet el 95% de les escenes perilloses. En aquest aspecte, Tom Cruise ha creat escola. També hi té un petit paper del cantant, i ara també actor, Bad Bunny on interpreta un caça-recompenses que, després d'una dura pèrdua es veu obligat a clamar venjança.

Sandra Bullock i Channing Tatum hi participen fent una col·laboració similar a la que va fer Brad Pitt en *La ciutat perduda*, on Bullock i Tatum eren els protagonistes.

En resum, un còctel de diversió, acció i molts efectes especials, tot ben barrejat per poder gaudir d'una tarda d'estiu.

OFERTA CULTURAL

J. Vilarrodà / O. Serra

Cap de setmana de música barroca a Sant Martí Sescorts

Cap de Setmana de Música Barroca. Sant Martí Sescorts (L'Esquirol). Divendres 2, dissabte 3 i diumenge 4 de setembre. L'església de Sant Martí Sescorts acull des de fa cinc anys, el primer cap de setmana de setembre, un cicle de tres concerts de música barroca. Enguany hi actuaran el quartet de flautes Windu, el trio Des de les Tripes (a la fotografia), amb instruments de corda feta amb tripa tal com el seu nom indica, i el duet d'Adolf Osta (guitarra) i Ariadna Alcalde (violí).

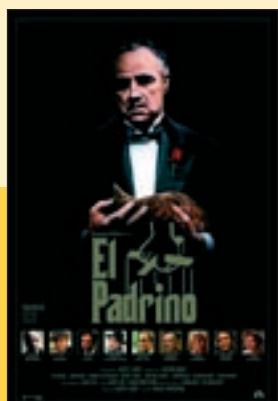

Joan Garriga, al Guspira

Joan Garriga i El Mariatxi Galàctic. Festival Guspira. Parc de la Torrentera, Santa M. de Martorelles. Dissabte, 3 de setembre, 22.00h.

Joan Garriga i El Mariatxi Galàctic seran un dels protagonistes del festival Guspira, que se celebra aquest cap de setmana a Santa Maria de Martorelles, amb altres noms com el de Sandra Bautista.

CINECLUB D'ESTIU (en línia)

'El Padrino'

Any: 1972
País: Estats Units
Direcció: Francis Ford Coppola
Gènere: drama, màfia
Repartiment: Marlon Brando, Al Pacino, James Caan, Robert Duvall, Diane Keaton, John Cazale, Talia Shire.
Disponible en: Rakuten TV, HBO, Movistar+, Amazon

Amèrica, anys 40. Don Vito Corleone (Marlon Brando) és el respectat i temut cap d'una de les cinc famílies de la màfia de Nova York. Té quatre fills: Connie (Talia Shire), l'impulsiu Sonny (James Caan), el pusil·lànim Fredo (John Cazale) i Michael (Al Pacino), que no vol saber res dels negocis del seu pare. Quan Corleone, en contra dels consells d'*il consigliere* Tom Hagen (Robert Duvall), es nega a participar en el negoci de les drogues, el cap d'una altra banda ordena el seu assassinat. Comença llavors una violenta i cruenta guerra entre les famílies mafioses. Coppola, basant-se en l'adaptació d'una novel·la de Mario Puzo on es revisava la màfia a través d'una mirada que pretenia comprendre la seva raó de ser, va construir una de les grans tragèdies del cinema contemporani.

CINEMES

42 SEGUNDOS

ESP 2022. Dir. Àlex Murull i Dani de la Orden. Amb Álvaro Cervantes i Jaime Lorente. **Drama.** A pocs mesos dels Jocs Olímpics de Barcelona, la Selecció espanyola de Waterpolo té tots els números per passar sense pena ni glòria. No estan preparats. El revulsiu arribarà en forma de nou entrenador, amb fama de dur i amb unes tècniques més que qüestionables. A més a més, els dos líders de la Selecció estan enfrontats per la seva manera de veure l'esport. Gràcies a un esforç sobrehumà i el treball en equip, demostraran que es pot arribar allà on mai haurien imaginat.

AFTER: AMOR INFINITO

Estats Units 2022. Dir. Castille Landon. Amb Kiana Madeira i Anton Kottas. **Drama romàntic.** L'amor de Tessa i Hardin mai ha estat fàcil. Mentre ell viu a Londres i s'enfonsa cada vegada més, ella torna a Seattle. Ell la necessita... però ella ja no és la noia bona i dolça que era quan va arribar a la Universitat. Serà el seu destí continuar junts?

BULLET TRAIN

EUA 2022. Dir. David Leitch. Amb Brad Pitt i Joey King. **Acció.** L'acció té lloc en un tren d'alta velocitat que viatja de Tòquio a Morioka. És un trajecte llarg i amb molt poques parades entre tots dos destins. En un dels vagons es troben a bord cinc assassins. Cadascun d'ells té un encàrrec molt particular, no obstant això, sense ells saber-ho, els cinc protagonistes estan interconnectats.

DRAGON BALL SUPER: SUPER HERO

Japó 2022. Dir. Tetsuro Kodama. **Animació.** Son Goku va destruir en el seu moment l'exèrcit de la Cinta Vermella. Ara, alguns personatges han decidit continuar amb el seu llegat i han creat els androïdes definitius: Gamma 1 i Gamma 2, que s'autoproclamaran superherois i decideixen atacar a Pocolo i a Gohan.

DC LIGA DE SUPERMASCOTAS

EUA 2022. Dir. Jared Stern i Sam Levine.

Animació. Krypto el Supergos i Superman són amics inseparables, comparteixen els mateixos superpoders i lluiten junts contra el crim a Metròpoli. Quan segresten Superman i la resta de la Lliga de la Justícia, Krypto ha de convèncer una colla de carrer d'allò més heterogènia (Ace; CV, la Porqueta Vietnamita; Merton, la Tortuga, i Xip, l'Esquirol) perquè dominin els seus propis poders que acaben de descobrir i rescatin els superherois.

DIOS MÍO ¿PERO QUÉ NOS HAS HECHO?

França 2022. Dir. Philippe de Chauveron. Amb Christian Clavier i Chantal Lauby. **Comèdia.** Aviat es compleixen 40 anys del matrimoni entre Claude i Marie Verneuil. Per a aquesta ocasió, les seves quatre filles decideixen organitzar una gran festa sorpresa a la casa familiar de Chinon i convidar els pares de cadascun dels gendres a passar allà uns dies. Claude i Marie hauran d'acollir sota el seu sostre els pares de Rachid, David, Chao i Charles. Aquesta estada en "família" promet estar plena d'esdeveniments.

EL TEST

Espanya 2022. Dir. Dani de la Orden. Amb Alberto

San Juan i Blanca Suárez. **Comèdia.** Què triaries: cent mil euros ara o un milió d'aquí a deu anys. La premissa sembla senzilla. Un matrimoni amb dificultats econòmiques no ho té tan clar.

LA BESTIA

EUA 2022. Dir. Baltasar Kormákur. Amb Idris Elba i Sharlto Copley. **Thriller.** El Doctor Nate Samuels, que s'ha quedat vidu recentment, torna a Sud-àfrica, lloc en el qual va conèixer la seva dona, per visitar una reserva d'animals amb les seves filles. Però el que comença sent un viatge de relax es converteix en una lluita per la supervivència quan un lleó que ha escapat d'uns caçadors furtius comença a perseguir-los.

¡NOP!

EUA 2022. Dir. Jordan Peele. Amb Steven Yeun, Daniel Kaluuya i Keke Palmer. **Thriller.** Aquest thriller segueix els treballadors del ranxo de Hayward, un lloc de doma de cavalls de Hollywood. Enmig d'un àrid paratge, res ni ningú irromp en la

seva tranquil·la rutina. No obstant això, un dia comencen a passar successos esborronadors que tornaran la vida dels protagonistes en un malson esgarrifós.

PADRE NO HAY MÁS QUE UNO 3

Espanya 2022. Dir. Santiago Segura. Amb Santiago Segura i Toni Acosta. **Comèdia.** S'acosta Nadal. Els nens trenquen accidentalment una figureta del pessebre de la col·lecció del seu pare i n'han d'aconseguir per tots els mitjans una d'igual. El problema és que és una peça única d'antiquari. Sara, la filla gran, trenca amb el seu xicot, Ocho, que intentarà recuperar els seus favors amb l'ajuda del seu sogre, Javier. Precisament el sogre de Javier, el pare de Marisa, serà acollit a la casa familiar per passar-hi les festes després de la seva separació.

TADEO JONES 3: LA TABLA ESMERALDA

Espanya 2022. Dir. Enrique Gato. **Animació.** A Tadeo li encantaria que els seus col·legues arqueòlegs l'acceptessin com un més, però sempre acaba embolicant la troca: destrossa un sarcòfag i engega un conjur que posa en perill la vida dels seus amics, Mòmia, Jeff i Belzoni.

CARTELLERA

CAMPRODON	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	
Casal Camprodoní Libertad	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	-	
RIBES DE FRESE	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	
Catalunya	La aventura de Poseidon (VOSE) -	19.00	-	-	
RIPOLL	Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	
Comtal	El Test	19.00 i 21.30	17.30 i 20.00	18.30 i 21.00	
VIC	Divendres	Dissabte	Diumenge	De dl. a dj.	
Sucre	42 segundos	16.50, 21.05 i 22.50	15.45, 17.30, 21.15 i 23.00	15.45, 17.35, 20.20 i 22.10	17.40, 20.10 i 22.00
	Dragon ball super heroe (cat)	17.00, 18.15, 19.00 i 22.30	11.45, 16.05, 18.10, 19.20 i 22.35	11.40, 13.20, 16.00, 17.45, 19.20 i 22.10	17.25, 19.20 i 21.45
	El test	18.35, 19.50 i 22.35	16.10, 18.50, 20.00 i 22.45	15.45, 19.50 i 22.20	17.50, 19.50 i 22.00
	Dragon ball super heroe (vose)	20.35	20.50	20.25	20.05
	Tadeo Jones 3: La tabla	17.30 i 20.15	11.35, 17.40, 19.15 i 20.30	11.50, 17.30 i 20.00	17.10 i 20.00
	Tadeo Jones 3: La tabla (cat)	16.30 i 18.20	13.45, 15.50 i 18.25	11.30, 15.40 i 18.15	18.15
	After: Amor infinito	17.15, 19.40, 19.35, 22.10	13.25, 15.55, 18.00, 20.10 i 22.30	11.35, 15.50, 18.00, 19.35 i 22.00	17.35, 19.35 i 22.00
	Dios mío: Pero qué nos (...)	16.40 i 20.45	16.10 i 21.00	16.15 i 20.15	19.45
	Nop!	22.00	22.05	21.20	21.20
	La bestia	22.40	22.55	22.15	21.50
	Bullet train	20.10 i 22.15	20.20 i 22.15	19.45 i 21.50	19.25 i 21.50

DC Liga de supermascotas	-	18.05	11.45 i 17.50	-
Padre no hay más que uno 3	18.40	17.20 i 22.40	11.35 i 18.10	17.50
Minions: el origen de Gru	16.30	15.35	16.05	-
Minions: el origen de Gru (cat.)	-	-	11.30	-
Jurassic World: Dominion	17.05	16.05	11.55	17.20
Top Gun: Maverick	21.50	22.00	-	21.50

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	DC Lliga de supermascotes	17.00	17.15	16.00	-
	Bullet Train	21.45	19.15	21.45	20.45
	Elvis	19.00	21.30	18.00	18.00

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Edison	Llenos de Gracia	19.00 (VOSE)	19.00 i 20.30	19.00	19.00

GRANOLLERS		Divendres a dijous (dv., ds. i dg. sessió golfa a partir 23.00)			
Ocine	Tadeo Jones 3: La tabla...	16.00/17.30,18.00/19.30 i 20.00			
	Elvis	22.00			
	Dragon Ball Super hero (Atmos)	19.30, 21.30 i 23.30			
	Minions: el origen de Gru	16.00 i 17.45			
	Jurassic World (Atmos)	21.30			
	Padre no hay más que uno 3	16.00			
	Dragon Ball Super hero (cat)	16.30, 18.00/18.30, 20.30 i 22.30			
	Nop!	20.00 i 22.30			
	Tadeo Jones 3: La tabla...	16.30/17.00, 18.30/19.00 i 21.00			
	Top Gun: Maverick	20.15			
	Thor: Love & Thunder	22.45			
	DC Liga de supermascotas	16.00 i 18.10			
	Dios mío ¿pero qué nos has...	20.20 i 22.30			
	Black phone	22.45			
	El test	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30			
	Bullet Train	16.00, 18.30, 21.00 i 22.30/23.30			
	42 segundos	16.00, 18.15, 20.30 i 22.45			
	Voy a pasármelo bien	16.15			
	Padre no hay más que uno 3	18.30 i 20.30			
	After: amor infinito	18.00, 20.11 i 22.00			
Ali&Ava	16.15				

SANT CELONI		De divendres a dijous	
Ocine	Minions: el origen de Gru	16.00	
	After: amor infinito	18.00 i 20.00	
	Dios mío ¿pero qué nos has hecho?	22.00	
	Dragon ball super hero	16.30, 18.30, 20.30 i 22.30	
	Tadeo Jones: La tabla...	16.15, 18.15/19.00 i 20.15	
	Nop!	22.15	
	Padre no hay más que uno 3	17.00	
	Bullet Train	21.00	
	42 segundos	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30	

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2							■					
3		■									■	
4					■							
5								■				
6				■								■
7											■	
8						■						
9			■						■			
10							■					
11		■									■	
12					■							
13								■				

HORIZONTALS: 1. Ara sol ser un monument, però antigament era un creient molt freqüent / 2. Fer anar la pituitària. Alimentació per la vena / 3. Cap de colla. Caminaré estranyament pel sistema de rodatge de tres càmeres. Trident desmanegat / 4. Carreguen. Airós, graciós i potser volatilitzós / 5. Arquebisbe en funcions de monarca ètnic. Punt de mesura del crani / 6. Neci sí, però pecador no gaire. Desconnectats per culpa de la neu / 7. Camp de concentració d'arítjols. El ciclista de les galàxies / 8. Enganyar sense donar la cara. Cara de moneda / 9. Anticip d'anticip. Típic indret per ballar d'esquena. Reneix sense vocalitzar / 10. Tindria l'hàbit de reduir la usuària. Ideat i executat per nostro senyor / 11. Banda sonora de la bailaora. Semblen marcianes o venusianes, però són ravenisses. En Lull abandonat pels dos-cents / 12. Reté incomprendible en l'hipertext una alterada Tere. Esberlar matemàticament / 13. Que sigui instal·lada com a germana felina que és. Si n'hi ha és per falta de teca.

VERTICALS: 1. Mecanisme de distorsió del raonament verbal lògic amb intencions lúdiques (tres mots) / 2. Ànima de mula. Furors que no fan enfadar. Abracen la Remei / 3. Per dedicar-s'hi cal força decència però encara més paciència. Com s'enfila, la descreguda! / 4. Ganxo per penjar carn i esmicolar la reina. Galera per a tres reus / 5. Ona al moment de trencar. Sortir a veure món amb rumb nord. Ve sense ni cinc / 6. Tota la producció d'aquell senyor que dèiem. Estranya pista: han estat sintetitzats / 7. Rep i no protesta. Breus desllorigaments facials en moviment. Pedra present a la parròquia / 8. Arrani per sota. Si l'analitzen no darà encefalograma pla, ans ascendent / 9. Curset intensiu al despatx dels professors. Tot de gent en fila, quasi una renglera / 10. Blocat perquè no es bellugui. Ja pot ser fresca, l'aigua, que no te'n farà venir ganes / 11. Al cor dels vius. És a l'os com a la coca la cocaïna. Un altre anticip idèntic / 12. Endolceixi gairebé tant com una francesa de pel·lícula. Consistència del material, sobretot del text de tapa dura.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: molt fàcil

					3	7		9
9					2	1	3	
	1		9			8		
1	6	2				4	8	7
5		7	8	2		6		3
		9	7	4	6	2		1
7	5		6			9		4
	8	1	3	9		5	7	6
6	9		2		7		1	

Dificultat: mitjana

				1	8			5
	5		7		3			9
6	3	8	2	5		7		
5	8	6		4	2			
								6
		2	5	7				4
2	9			8	4			7
					7			
3							4	

SOLUCIONS

6	9	4	2	5	7	3	1	8
2	8	1	3	9	4	5	7	6
7	5	3	6	1	8	9	2	4
8	3	9	7	4	6	2	5	1
5	4	7	8	2	1	6	9	3
1	6	2	5	3	9	4	8	7
3	1	6	9	7	5	8	4	2
9	7	8	4	6	2	1	3	5
4	2	5	1	8	3	7	6	9

Dificultat: molt fàcil

3	6	7	1	2	5	4	9	8
8	4	1	9	3	7	6	2	5
2	9	5	6	8	4	1	3	7
9	1	2	5	7	6	8	4	3
4	7	3	8	9	1	5	6	2
5	8	6	3	4	2	9	7	1
6	3	8	2	5	9	7	1	4
1	5	4	7	6	3	2	8	9
7	2	9	4	1	8	3	5	6

Dificultat: mitjana

S	I	A	M	E	S	A	G	V	A	N	A
E	R	T	E	N	C	A	R				
L	E	R	V	I	A	N	E	S			
U	S	A	R	I	A	C	R	E	A	T	
A	N	X									
I	A	P	S	E							
A	R	I	A	R	T	E	F	I	G	I	E
A	R	I	T	J	O	L	A	R	E	T	
P	E	C	A	I	L	L	A	T	S		
E	T	N	A	R	C	A	N	A	S	I	
D	U	E	N								
C	I	N	E	R	A	M	A	E			
O	L	O	R	A	R	S	E	R	U	M	
J	U	D	E	O	C	R	I	S	T	I	A
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12